

Forslag om ændret satsregulering: Betydeligt potentiale i forhold til skattepolitisk råderum og finanspolitisk konsolidering

De danske overførselsindkomster reguleres i takt med lønningerne på det danske arbejdsmarked. En ændret regulering af overførselsindkomsterne kan skabe et stort råderum til lavere skat og finanspolitisk konsolidering. Ændres reguleringen fra at følge lønningerne til at følge priserne fås et råderum på godt 2 mia.kr. årligt (på kort sigt), dvs. 16 mia.kr. i løbet af 7 år. Opretholdes denne regulering i 18 år opnås en betydelig budgetforbedring svarende til ca. 60 mia.kr. eller ca. 4 pct. af BNP. Det svarer til den budgetforbedring som Velfærdskommissionen mener, der er behov for i forhold til en målsætning om finanspolitisk holdbarhed. Herudover vil en ændring af satsreguleringen medføre et fald i den strukturelle ledighed, fordi gevinsten stiger ved at være i beskæftigelse frem for på overførselsindkomst. Velfærdskommissionen har i deres anbefalinger ikke foreslået ændringer af satsreguleringen. En meningsmåling foretaget af analyseinstituttet Catinet for CEPOS viser, at omkring halvdelen af de adspurgte foretrækker en regulering af folkepension, dagpenge og bistand, der følger priserne frem for lønningerne. Den anden halvdel af de adspurgte foretrækker den nuværende regulering. En lille del af de adspurgte ønsker en regulering, der er mindre end priserne.

Overførselsindkomsterne reguleres i Danmark i takt med lønudviklingen, jf. boks 1. Det indebærer, at 1,8 millioner modtagere af overførselsindkomster¹ oplever en velstandsfremgang, der nogenlunde svarer til stigningen for de beskæftigede. I Danmark udgør de overførselsindkomster, der følger satsreguleringen, ca. 214 mia.kr. i 2005².

Budgetforbedring på 16 mia.kr. i løbet af 7 år

En ændring af reguleringen af overførselsindkomsterne kan have meget stor effekt på de offentlige finanser. Hvis overførselsindkomsterne reguleres med priserne, (forventet stigning på 1,75 pct. årligt³), frem for lønningerne, (forventet stigning på 3,5 pct. årligt³) fås en budgetforbedring på ca. 16 mia.kr. i løbet af 7 år. En regulering med forbrugerpriserne vil indebære, at købekraften opretholdes for personer med overførselsindkomster.

Mekanisme vil sænke den strukturelle ledighed med 10.000 personer i løbet af 7 år

Den foreslåede ændring af satsreguleringen indebærer, at kompensationsgraden (dvs. forholdet mellem dagpenge og løn) for ledige reduceres. Det skyldes, at dagpenge og kontanthjælp reguleres med væksten i forbrugerpriserne, hvilket erfaringsmæssigt er lavere end lønstigningen. Dermed øges forskellen mellem at være i beskæftigelse og på overførselsindkomst. Erfaringsmæssigt bidrager det til et strukturelt fald i arbejdsløsheden.

Boks 1. Satsreguleringsloven blev vedtaget i 1990. Siden er loven blevet ændret flere gange; den nuværende lov er således fra 2003. Principperne i satsreguleringsloven er stadig de samme som i 1990. Satsreguleringsprocenten for 2006 beregnes ud fra ændringen i årslønnen fra 2003 til 2004. Timeløn ekskl. genetillæg fratrækkes løn under fravær samt pensionsindbetalinger. Denne ganges med et tal for den aftale årlige arbejdstid for at finde et udtryk for årslønnen. Desuden fratrækkes arbejdsmarkedsbidrag (for 2005 og 2006). Den aftalte årlige arbejdstid og arbejdsmarkedsbidraget har kun betydning for satsreguleringsprocenten såfremt disse ændres i beregningsårene. Timelønnen opgøres både for arbejdere og funktionærer og disse sammenvejes. Hvis den beregnede stigning er på 2,3 pct. eller derover, afsættes 0,3 pct. point heraf til puljebeløb (satspuljen, der i 2006 udgør ca. 700 mill.kr.). Er stigningen på 2,2 eller 2,1 pct. afsættes henholdsvis 0,2 og 0,1 pct. point. Er den beregnede stigning på 2,0 pct. eller derunder, afsættes der ikke noget til puljebeløb.

¹ Se CEPOS-notat af 1. oktober 2005,

http://www.cepos.dk/cms/fileadmin/user_upload/ceposfiles/PDF/Offentlige_kasser_06_opdateret.pdf

² Kilde: Skatteministeriet

³ Følger af regeringens Konvergensprogram frem til 2010. I årene 2011-2013 anvendes samme løn- og prisstigninger. I 2007, 2008 og 2009 forudsættes prisstigninger på 1,6 pct., 1,5 pct. hhv. 1,6 pct. og lønstigninger på 2,1 pct., 2,3 pct. hhv. 3,3 pct.

Finansministeriet⁴ antager, at en reduktion i kompensationsgraden på 10 pct.point medfører en reduktion i den strukturelle ledighed på 0,7 pct.point. Ud fra denne antagelse vil 7 års pristalsregulering af overførselsindkomster medføre et fald i den strukturelle ledighed på ca. 10.000 personer.

Råderum kan finansiere fjernelse af topskatten – medfører marginalskat på 49 pct.

Råderummet fra den ændrede satsregulering på 16 mia.kr. (efter 7 år) kan finansiere en fjernelse af topskatten (forventes i 2006 at indbringe ca. 16 mia.kr.). Dermed nedbringes marginalsatten til ca. 49 pct. Effekten heraf vil være et større arbejdsudbud i form af flere præsterede arbejdstimer svarende til ca. 20.000 personer⁵. Herudover kommer der en stigning i antallet af beskæftigede på 10.000 personer som følge af den lavere kompensationsgrad.

I løbet af 18 år opnås holdbarhed på de offentlige finanser (60 mia.kr. i budgetforbedring)

Såfremt inflationsreguleringen af overførselsindkomster opretholdes i ca. 18 år fås en budgetforbedring på ca. 60 mia.kr. eller ca. 4 pct. af BNP. Det svarer til det konsolideringsbehov, som Velfærdskommissionen har skitseret. Dette understreger det finanspolitiske potentiale, der ligger i en ændring af satsreguleringen.

Hvis folkepension og førtidspension friholdes fås en budgetforbedring på 8 mia.kr. i løbet af 7 år

Et muligt alternativ til ovenstående er, at folkepension og førtidspension (ca. 1 million personer) opretholder den nuværende regulering, mens øvrige overførselsindkomster pristalsreguleres. Dette vil bidrage med en budgetforbedring på 8 mia.kr. i løbet af 7 år (svarende til at topskatten kan reduceres med 8 pct. enheder eller at mellemskatten helt fjernes.). Herudover vil den strukturelle ledighed blive reduceret med 10.000 personer som følge af den reducerede kompensationsgrad for ledige.

Ændret satsregulering ikke med i Velfærdskommissionens anbefalinger

Forslag om ændret satsregulering er ikke en del af Velfærdskommissionens anbefalinger. Derfor vil en eventuel politisk beslutning om ændret satsregulering kunne bidrage til et ekstra skattepolitisk råderum.

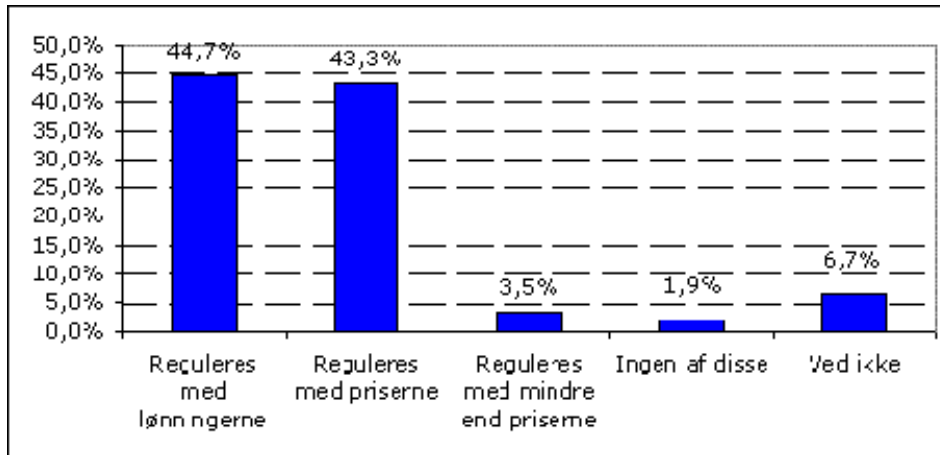
Halvdelen af befolkningen bakker idéen op

Analyseinstituttet Catinét har spurgt 1052 repræsentativt udvalgte danskere hvorledes dagpenge, folkepension og bistandshjælp skal reguleres fremover. Resultatet er, at godt 43 pct. af de adspurgte støtter en inflationsregulering, mens knap 45 pct. foretrækker en lønregulering. Knap 4 pct. ønsker en regulering, der er mindre end prisstigningerne jf. figur 1.

⁴ "Fordeling og incitament 2002", Finansministeriet

⁵ Der er anvendt arbejdsudbudselasticiteter fra "Fordeling og incitament 2002", Finansministeriet

Figur 1. Hvordan synes du dagpenge, folkepension og bistandshjælp skal reguleres de kommende år?

Ann: Målingsmålingen er foretaget på 1.052 personer i perioden 10.-18. december 2005
 Det fulde spørgsmål lyder: "Det beløb, man modtager som arbejdsløs, pensionist eller bistandsmodtager reguleres hvert år. Hvordan synes de takster for dagpenge, folkepension og bistandshjælp skal reguleres de kommende år. Skal de reguleres: i takt med lønudviklingen i samfundet, så modtagerne får større købekraft, dvs. mulighed for større forbrug; i takt med inflationen, så modtagerne får den samme købekraft, dvs. mulighed for uændret forbrug; mindre end inflationen, så modtagerne får lavere købekraft, dvs. et lavere forbrug"